

VERESS EMŐD

Jogtörténeti mélyfúrások az egykori román Securitate aktáiban 1. Egy taktikai terv elemzése

Legal Historical Excavations in the files of the former Romanian Securitate 1. The Analysis of a Tactical Plan

Abstract: The paper, which is the first in a planned series of articles, presents the initial findings of archival research conducted in declassified documents of the former Romanian State Security Department (the dreaded Securitate). In the context of his own family history, the author presents the contents of some of the documents produced during the secret service harassment and covert surveillance of Dániel Veress, a Transylvanian Hungarian writer and literary historian who was subjected to the political repression of the Soviet-style dictatorship in Romania. By describing the atmosphere of the period under examination and the state of privation of basic rights from a legal-historical perspective, the article illustrates not only the deeply disturbing nature of the abuses that still persist through their effects to this day but also the routine violations of fundamental human rights by the authoritarian police state.

Keywords: Romania, State Security Department, surveillance, interception, political repression

Összefoglaló: A tanulmány, amely egy tervezett cikksorozat első részeként kerül közreadásra, a korábbi román Állambiztonsági Osztály (a rettegett Securitate) titkosítás alól feloldott iratainak levéltári kutatásából származó kezdeti eredményeket ismerteti. A szerző saját családtörténetének összefüggésében mutatja be a romániai szovjet típusú diktatúra politikai repressziójának többszörösen alávetett erdélyi magyar író és irodalomtörténész, Veress Dániel titkosszolgálati zaklatása és megfigyelése során keletkezett egyes dokumentumok tartalmát. Az írás a vizsgált korszak légköre, a jogfosztás állapotának jogtörténeti szempontú ismertetése útján illusztrálja nem csupán a vizsgált történelmi időszak hatásaikban mindmáig, mélyen nyugtalanítóan tovább élő jogsértéseinek jellegét, hanem az alapvető emberi jogokat megtipró önkényuralmi rendőrállam rutinszerűvé vált, visszaélésekkel terhelt működését is.

Kulcsszavak: Románia, Állambiztonsági Osztály, megfigyelés, lehallgatás, politikai represszió

1. Alapvetés

Érdekes dokumentumot olvasok. A keltezése 1962. április 2-a. Az irat jobb felső sarkában szerepel: „*Strict secret!*” Szigorúan titkos! A Securitate, a romániai kommunista titkosrendőrség belső dokumentumáról van szó. Címe is van: „*Plan de combinații*”. Nehéz magyarra fordítani: tükörfordításban kombinációs terv, talán a pontosabb magyar fordítás szerint műveleti terv lehetne. A *kombinációs* szó alternatívákat felmutató jellege miatt inkább a taktikai terv adja vissza a legpontosabban a fogalmat.

A taktikai (műveleti) terv célja információs-műveleti kombináció alkalmazása révén („*aplicarea unei combinații informativ-operative*”) „*T. O.*” beszerelése a sepsiszentgyörgyi Veress Dániel lakásába. A „*T. O.*” a román „*tehnică operativă*”, a műveleti technika, a műveleti berendezés rövidítése. Eufemizmus nélkül: lehallgatóberendezés.

Szóval a dokumentum lehallgatóberendezés felszereléséről szóló taktikai terv.

Veress Dániel (1929–2002) író, irodalomtörténész 1962-ben – egyéb nyitva álló megélhetési lehetőség híján – a helyi *O. C. L. Comerțul Mixt* hivatalnok. Ismét egy megfejtésre váró rövidítés: az *O. C. L.* jelentése „*Organizația Comercială Locală*”, azaz a szovjet típusú diktatúra e szakaszában működő állami helyi kereskedelmi szervezet, általában több üzletet működtető vegyeskereskedés.

A taktikai terv rögzítette, hogy Veress Dániel 33 éves, nő, egy gyermek édesapja, magyar nemzetiségű, román állampolgárságú, az *U. T. M.*-ből kizárták (újabb megfejtés: *Uniunea Tineretului Muncitor*, a román Ifjúmunkás Szövetség), polgári származású (édesapja ügyvéd, az ügyvédi kamarából kizárták, nagybátyja¹ a nyugati magyar emigráció egyik vezetője).

Az irat szerint Veress Dániel azért vált megfigyelés tárgyává, mert

„intenzív irodalmi tevékenységet folytatott (mint irodalomkritikus), és egy sor művet, tézist, cikket szerkesztett, amelyeket közlési tilalom miatt nem tudott publikálni egészégtelen származásának következményeként. Jelenleg ezt a tilalmat marosvásárhelyi és kolozsvári írók közbenjárására megszüntették, és így több hazánkban megjelenő irodalmi folyóirattal működik közre.”

A megfigyelés korábbi szakaszának eredményeképpen rögzíthető, hogy romániai és magyarországi írókkal, szerkesztőkkel, különböző kiadványok tudósítóival rendkívül sok kapcsolattal rendelkezik. 1961–1962 során például lakásán meglátogatta Sütő András, Bözödi György, Hajdu Győző, Oláh Tibor, Nagy Pál stb. Marosvásárhelyről, Balogh Edgár, Gáll Ernő, Szilágyi András stb. Kolozsvárról, és más személyek is, így a sepsiszentgyörgyi Állami Magyar Színház színészei és rendezői.

A lehallgatóberendezésre a taktikai terv szerint pedig azért van szükség, mert a Securitate besugói csak egyes esetekben tudtak a megfigyelt személy és a fenti személyek közötti beszélgetéseken részt venni, ezért a titkosszolgálat csak részlegesen ismeri

1 Nagybátyját, Dálnoki Veress Lajos vezérezredest a börtönből az 1956-os forradalom során szabadították ki, és a forradalmat követően emigrált. Veress Dániel e sorok szerzőjének nagyapja.

azok tartalmát, a megfigyelt személynek a fentiekkel fenntartott kapcsolata jellegét. Az iratban kifejezetten rögzített cél kettős: egyfelől a megfigyelt személy tevékenységének a rögzítése. De a másik cél legalább ilyen érdekes: a jelentő ügynökök őszinteségének ellenőrzése. Ezért vált szükségessé a „T.O.”, a lehallgatóberendezés felszerelése Veress Dániel lakásában.

Besúgóként alapvetően két személyről volt ebben a periódusban – az 1960-as évek elején – szó, fedőnevük: „Kassai Pál” és „Munkácsy Mihály”. Nagy XIX. századi, 1900-ban elhunyt festőnk nem gondolta volna, hogy neve ilyen kontextusban jelentések tucatjain szerepel a XX. század közepén, a Székelyföld keleti sarkában.

Egyébként mindkét fedőnév mögött ismert, lexikonszócikkkel rendelkező erdélyi magyar értelmiségi rejtőzik. A vonatkozó jogszabály szerint

„Az a személy, akiről olyan dosszié készült, amelyből kiderül, hogy a Securitate megfigyelte őt, kérésre jogosult megismerni azon Securitate-alkalmazottak és együttműködők személyazonosságát, akik információkkal járultak hozzá a dosszié összeállításához, és kérheti a Securitate-alkalmazotti státusz ellenőrzését azon tiszték vagy tiszthelyettesek esetében, akik hozzájárultak a dosszié összeállításához.”²

Hasonlóképpen ez a jog megilleti

„a túlélő házastársat és az elhunyt hozzátartozóit negyedik rokonsági fokig bezárólag, illetve a végrendeleti örökösöket. Ezeket a jogokat először a túlélő házastárs, majd a rokonok gyakorolhatják a családi kapcsolat közelsége szerinti sorrendben. Az azonos fokú rokonok esetében mindannyian egyformán hozzáférhetnek az aktához, és az akta vagy az akta elemeinek közzététele esetén mindannyiuk hozzájárulása szükséges.”³

A jelen elemzés megírásának pillanatában a Securitate Irattárát Vizsgáló Országos Tanács már kiállította a „Munkácsy Mihály” besúgó azonosításáról szóló dokumentumot, „Kassai Pál” a kontextus alapján pedig ilyen dokumentum hiányában is azonosítható számomra. Egyébként Veress Dániel családi barátairól van szó. Nyilván a „besúgás” kérdésköre rendkívül komplikált, sokan különféle kényszer kapcsán kerültek ebbe a szerepkörbe, és a besúgás tartalma a lényeges (őszinte és ártó, vagy akár a titkosszolgálatból gúnyt űző téves információkkal is lehetett traktálni a Securitatét). Erre a kérdésre a jelen elemzéssorozat következő részeiben visszatérek, és megpróbálok egy jogi-erkölcsi tipológiát is felállítani, amely ha nem is biztos tájékoztatósi pontot, de legalább némi fogódzót adhat a kérdés tudományos, objektív kezeléséhez. A Securitate mindkét alkalmi munkatársa – jelentéseik alapján – meglehetősen buzgalommal végezte feladatát.

A Securitatehoz kapcsolódó személyi kör egyébként két típusra osztható, és ezt a titkosszolgálat leleplezéséről szóló jogszabály pontosítja is. Egyfelől ott vannak a

2 2008. évi 24. sürgősségi korm. r. a saját dossziéhoz való hozzáférésről és a Securitate leleplezéséről, közzétéve *Románia Hivatalos Közlönye (Monitorul Oficial)*, 2008. március 10., 182. sz., 1. cikk (7) bek.

3 2008. évi 24. sürgősségi korm. r., 1. cikk (8) bek.

Securitate tényleges dolgozói: minden olyan személy, aki a Securitate vagy a *milicia* (militarizált rendőrség) biztonsággal kapcsolatos feladatokat ellátó tisztjeként vagy altisztjeként, beleértve a fedett tisztet is, az 1945–1989 közötti időszakban olyan tevékenységet végzett, amely megszüntette vagy korlátozta az alapvető emberi jogokat és szabadságokat.⁴ Másfelől a második típus a talán érdekesebb és bizonyára nehezebben megragadható, a Securitatéval együttműködők, alkalmi munkatársak köre. Ez olyan személyt takar, aki bármilyen formában – például írásos feljegyzések és jelentések vagy a Securitate munkatársai által rögzített szóbeli beszámolók útján – olyan információkat szolgáltatott, amelyek a totalitárius kommunista rendszerrel ellentétes tevékenységeket vagy magatartásokat jelentettek be, és akik így közreműködtek az alapvető emberi jogok és szabadságok korlátozásában. Azon személy, aki a nyomozás és tárgyalás során, szabadlábban, fogva tartás vagy letartóztatás alatt tett vallomásokban, kihallgatási vagy szembesítési jegyzőkönyvekben foglalt információkat politikai okokból szolgáltatott azzal az ügygel kapcsolatban, amelyben ellene nyomozás folyt, vagy amely miatt bíróság elé állították és elítélték, e meghatározás szerint nem tekinthető a Securitate munkatársának, és az ilyen információkat rögzítő iratok és dokumentumok a saját dossziéja részének tekintendők. Azok a személyek, akik a Securitatéval való együttműködésük idején nem töltötték be a 16. életévüket, szintén nem tartoznak e meghatározás hatálya alá, amennyiben az együttműködés tényét más bizonyítékok nem támasztják alá. A Securitate munkatársa az a személy is, aki az információgyűjtést más személyekről megkönnyítette azzal, hogy önként a Securitate rendelkezésére bocsátotta lakását vagy más helyiségét, valamint az is, aki a Securitate illetékeseként koordinálta a besúgók munkáját.⁵

2. A műveleti terv tartalma

Visszatérve a konkrét dokumentum tartalmához, az előzetes vizsgálatok a következőket derítették ki: Sepsiszentgyörgyön a Tudor Vladimirescu 28. szám alatti lakásban két család él, a megfigyelt személy családjá (4 fő) és Bulgaru Constantin családjá (3 fő).

A megfigyelt személy családtagjai a következők voltak:

– Nevezett Veress D. (a célszemély), 33 éves, hivatalnok az O. C. L. Comerțul Mixt szervezetnél, feladata a részletfizetéses adásvételi szerződések megkötése és teljesítésük követése; naponta 7 és 15 óra között dolgozik, és munkahelyi feladatai ellátása során a város területén mozoghat, ezért fennáll a veszélye, hogy hazamegy. Ezért szükséges, hogy a T. O. felszerelésének idején a településről elküldjék.

– Felesége, Veress Ibolya, 33 éves, hivatalnok az O. C. L. Comerțul Mixt szervezetnél, feladata: számloló. Ugyanaz a munkaprogramja, mint a férjének, viszont a munkahelyét nem hagyhatja el.

4 2008. évi 24. sürgősségi korm. r., 2. cikk a) betű.

5 2008. évi 24. sürgősségi korm. r., 2. cikk b) betű.

Mindenesetre, a meglepetések elkerülése végett, a műveleti terv szerint szükséges volt a lehallgatóberendezés felszerelése alatt a megfigyelése.

Azonban a valódi nehézségek most kezdődtek.

– Birtalan Klára, a megfigyelt személy anyósa, 75 éves, nyugdíjas, állandó jelleggel otthon ül, a lehallgatóberendezés felszerelésének idejére el kell távolítani a lakásból.

– Veress Gerzson, gyermek, ötéves, délelőtt óvodába jár.

– Bulgaru Constantin, 51 éves, a sepsiszentgyörgyi AGEVACOOP (Szövetkezeti Felvásárlási Ügynökség) sofőrje, munkahelyi feladatai teljesítése során a rajonban (járásban) mozgó feladatot végez.

– Bulgaru Silvia, utóbbi felesége, 37 éves, háziasszony, állandó jelleggel otthon ül, a lehallgatóberendezés felszerelésének idejére el kell távolítani a lakásból.

– Bulgaru Maria, a lányuk, 8 éves, iskolás, délelőtt iskolába jár.

Vagyis a két nő állandó jelleggel a lakásban tartózkodik, ami nyilván megnehezíti a lehallgatóberendezés felszerelését. A műveleti terv viszont felvázolta a megoldásokat:

– Nevezett Veress D. a kijelölt napon behívásra kerül a brassói tartományi ügyészségre, a következő természetesen adódó körülményeknek köszönhetően: 1962. március 9-én a nevezett rágalmozó és fenyegető levelet kapott, amelyet átadott a hatóságoknak. A Securitate vizsgálatai kiderítették, hogy a levelet Bogdán Szabó Mária írta, viszont tekintettel arra, hogy a levél nem tartalmaz a rendszerrel szemben ellenséges állításokat, címzettje kifejezetten Veress Dániel (és még egy másik, hasonló levelet kapott személy), a leveleket kivizsgálás végett az ügyészségnek adják át. Ezen „híhető” ürüggyel hívatják be a célszemélyt kihallgatásra a brassói tartományi ügyészségre a megfelelő időpontban. A belügyi szervek megteszik az ügyészséggel való viszonylatban a megfelelő intézkedéseket, és így biztosítani lehet, hogy a célszemély 5-6 órát hiányozzon otthonról.

– Nevezett Bulgaru Constantin, mint az AGEVACOOP sofőrje, az intézmény vezetőségénél tett intézkedésnek köszönhetően, a megfelelő napon, hosszabb útra lesz kirendelve a rajon területén, és ez részéről nem fog gyanút kelteni, hiszen ez a munkakörébe tartozó, gyakori helyzet.

– A két otthon ülő nő, vagyis a nevezett Birtalan Klára és Bulgaru Silvia lakásból történő eltávolítására a milícia (militarizált rendőrség) segítségével kerül sor (a következőképpen).

A Securitaténak tudomása volt arról, hogy a lakás ajtaját (amikor otthon tartózkodnak) nem szokták bezárni. Így a műveleti terv megvalósítását megelőző néhány napban megrendezett lopásra kerül sor, amelyet szokványos módon a fentiek jelteni fognak a rendőrségnek. A feljelentés következtében, azon a reggelen, amikor a műveleti tervet megvalósítják, a két nőt a rendőrség behívja, hogy az „ellopott” tárgyaikat visszaadja, azzal az ürüggyel, hogy a „*tolvajt más tartomány területén elfogták és a vallatása során azt nyilatkozta, hogy a nála talált tárgyak tőlük származnak*”. A rendőrségen töltött idő, a formások intézése, a jegyzőkönyvek kitöltése 3-4 órát fog igénybe venni, amely szükséges a lehallgatóberendezés felszereléséhez a célszemély lakásába.

Annak érdekében, hogy az ott lakók nehogy idő előtt mégis megjelenjenek a lakásban, két ügynök fog az utca két végében várakozni, akiknek a feladata valamely ott lakó megjelenése esetén őket a rendőrségre kísérni, szintén a megrendezett lopás ürügyén.

A taktikai terv megvalósítása érdekében besúgót is bevetettek. Feladata az volt, hogy mindeközben folytassa a látogatásait a célszemély lakásán, és tájékoztassa a Securitatét arról, hogyan reagálnak a célszemélyek a titkosszolgálati intézkedésekre, vagyis a megrendezett lopásra és a tartományi ügyészségre történő behívására.

A másik bevetett személy egy tűzoltótiszt, aki a szomszédban lakott. A Securitate úgy jellemezte őt, mint *„tisztességes és a rendszerhez hűséges személy”*. Az ő segítségével tervezték a célszemély lakásának kulcsait megszerezni, a következőképpen. Amikor a tűzoltótiszt felesége nincs otthon, a tiszt siessen át a szomszédokhoz, úgymint Bulgaru Silviához és Birtalan Klárához, a célszemély anyósához, és kérjen kölcsön néhány kulcsot, hogy azokkal próbáljon bejutni a saját lakásába. Ugyanis a felesége „elvitte” a saját lakásuk kulcsait, ő pedig sürgős parancsot kapott, hogy terepre kell mennie, és előtte el kellene vegyen néhány dolgot a lakásából. Ezen elfogadható ürüggyel meg tudja szerezni néhány percre a célszemély lakásának a kulcsait, amelyről a rendelkezésre álló Securitate-tiszt nagyon gyorsan mintát vesz. Ez a megoldás azért is lehetséges és életszerű, mert a szomszédok jól ismerik egymást, és a „legenda” (igen, pontosan ez a szó szerepel a műveleti tervben) nem fog a célszemély családjában semmilyen gyanút ébresztetni.

A lehallgatóberendezés felszerelése után a lehallgatást a tűzoltóság épületéből is lehetségesnek vélték, hiszen az a célszemély lakásától körülbelül 40 méterre található, és a legjobb álca az, ha a Securitate műszaki tisztje tűzoltó-egyenruhában végezheti el helyszíni vagy helyszíneközi feladatait.

A műveleti (taktikai) tervet elkészítő és aláíró belügyes főhadnagy neve: Harmati Adalbert.

3. Néhány további megfontolás

Érdekes és meglepő, hogy a Sepsiszentgyörgyre telepített, Galac tartományi Nicorești faluban született, szegényparaszti családból származó Bulgaru Constantin, aki 5 év elemi iskolát és 3 év ipari iskolát végzett, és akivel Veress Dánielnek a lakásába történő hivatalosan elrendelt beköltöztetését követően számos, az együttélésből fakadó konfliktusa volt, és aki Sepsiszentgyörgyön először a tűzoltóság sofőrjeként dolgozott, valamint akit a tűzoltóságon töltött idő alatt fegyelmezett és szorgalmas emberként jellemeztek, nem volt a Securitate ügynöke. Mert a lehallgatóberendezés beszerelése során az ő közreműködését lehetett volna a legegyszerűbben igénybe venni. A vizsgált dokumentum szerint ő nem számított célszemélynek.

Szintén érdekes a dokumentumban – amely egyértelműen államhatalmi aktus, kötelező döntéseket tartalmaz, az állami gépezet különböző egységeit működésbe hozza (Securitate, tartományi ügyészség, milícia, a sofőrt alkalmazó szövetkezeti ügynökség) – az, hogy a jog teljes hiányát azonosíthatjuk benne. Nincs megjelölve a taktikai tervben semmilyen jogalap, nem viszonyítják az intézkedéseket semmilyen normatív előíráshoz. Amíg szokványos esetben a végrehajtó hatalom eljárása törvényhez kötött, és a jogalap megjelölése pontosan azt a célt szolgálja, hogy ellenőrizni lehessen

az intézkedések törvényességét, itt erre nincs szükség. A Securitate jogszabályhoz kötöttsége minimális, csak általános céljai vannak, ezen kívül minden másodlagos.

A tulajdonképpeni jogi kontextust hatásköri jegyzékekből lehet leginkább levezetni. Maga a nyilvános jogszabály, az 1951. március 30-i 50. rendelet⁶ az Országos Népbiztonsági Igazgatóság újjászervezéséről csupán néhány cikket tartalmaz. Gyakorlatilag általános célmeghatározást:

„Az Országos Állambiztonsági Igazgatóság feladatai: a Román Népköztársaság politikájának a megvalósítása, amely a dolgozó nép forradalmi vívmányainak a védelmére irányul a megdöntött kizsákmányoló osztályok ellenében, amelyek a burzsoá-földesúri rendszert megpróbálják újra bevezetni az országba; országunk területének védelme az imperialista és csatlós-, ideértve a titói Jugoszlávia kémiszolgálata ügynökségeinek a behatolása ellen; az ezek által végzett ellenséges tevékenység kíméletlen felszámolása, amelyet a szocializmus alapjainak és a népi demokráciánk rendszerének az aláásása céljából folytatnak.”⁷

A részletes szabályozás a belügyminiszterre tartozott:

„Az Országos Népbiztonsági Igazgatóság központi és külső apparátusának a megszervezését, besorolását, ellátását, hatáskörét és működését a belügyminisztérium belső határozatai és utasításai szabályozzák. Ezek a határozatok és utasítások nem nyilvánosak. Egy különleges iktatókönyvbe való bevezetésük és az érintettekkel való közlésük nyomán kell végrehajtani őket.”⁸

Tehát ezek a belső határozatok és utasítások nem voltak nyilvánosak.⁹

Ha tényleges jogalapot keresünk, csupán olyan hatásköri dokumentumokat találunk, mint a VIII. – Műveleti Technikai Igazgatóság (*Direcția a VIII-a Tehnică operativă*) szervezeti felépítése és hatáskörét rögzítő titkos irat (1956).¹⁰

A VIII. Igazgatóság – Műveleti Technika hatásköre a következő volt:

– Ellenőrzi a nemzetközi magán-telefonbeszélgetéseket.

6 Az 1951. március 30-i 50. rendelet a jogszabálygyűjteményekben, és a Securitate tevékenységét szabályozó titkos, utóbb nyilvánosságra hozott jogszabályok jegyzékében – http://www.cnsas.ro/acte_normative.html (letöltés ideje: 2023. 05. 23.) – sem található meg. Tartalmát a Securitate Irattárát Vizsgáló Országos Tanács (Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității) egyes tájékoztató anyagai azonban ismertetik, lásd http://www.cnsas.ro/documente/cadrela_securitatii/Ministerul%20de%20Interne%20-1948-1978.pdf (letöltés ideje: 2023. 05. 23.).

7 1951. március 30-i 50. rendelet 2. cikk.

8 1951. március 30-i 50. rendelet 3. cikk.

9 Az illető utasítások közül egyesek utóbb, a titkosítás feloldását követően digitalizálásra és közzétételre kerültek. Lásd http://www.cnsas.ro/acte_normative.html (letöltés ideje: 2023. 05. 23.).

10 A.M.I., D.M.R.U. fond, leltári sz. 7364, 12/1956. sz. iratcsomó, f. 1038–1040. Átvéve: Florica DOBRE (szerk.): *Securitatea: structuri, cadre, obiective și metode*, Editura Enciclopedică, București, 2006, 35. dokumentum, 112–113. Közli a Magyar Kisebbség, 2007/1–2, 113–114. Fordította Incze Éva.

– Ellenőrzi az intézmények rádióadó-állomásainak és az amatőr rádióadó-készülékek használatát, hogy azokat ellenséges elemek ne használhassák felforgató célokra.

– Felfedezi és felszámolja a Román Népköztársaság területén működő felforgató rádióállomásokat, amelyek az imperialista kémszolgálatoktól és a burzsoá-nacionalista központoktól kapnak megbízásokat.

– A műveleti igazgatóságok kérésére titkos műveleti technikai berendezéseket szerel fel a Belügyminisztérium által megfigyelt személyek tevékenységének az ellenőrzése céljából.

– Tökéletesíti és alkalmazza a műveleti célokra szükséges berendezéseket.

– Műveleti célokra dokumentumokat állít elő, és különböző írásszakértői, vegyészeti és más szakvizsgálatokat folytat.

– Műveleti célokra fényképeket készít.

– Vételezi az imperialista rádióállomások adásait műveleti célokra felhasználható adatok szerzése céljából.

– Megfigyeli az imperialista államoknak a Román Népköztársaság területén található követségeit, képviseleteit és konzulátusait kiszolgáló rádióállomások tevékenységét, a Belügyminisztérium számára érdeklődésre számot tartó információk gyűjtése érdekében.

– Titkos elkobzásokat, átkutatásokat és egyebeket hajt végre.

– Részletesen ellenőrzi a külföldi levelezést és a határon túl feladott, az országba érkező csomagokat, abból a célból, hogy megakadályozza annak a lehetőségét, hogy a külföldi kémszolgálatok ezt a csatornát használhassák, valamint abból a célból, hogy ne engedjen be az országba propagandisztikus, ellenforradalmi, a népi demokrácia rendszerével ellenkező irodalmat, röplapokat és leveleket.

– Válogatás útján a belföldi levelezés titkos ellenőrzését hajtja végre azon személyek felfedezése céljából, akiknek demokráciaellenes megnyilvánulásaik vannak, valamint a lakosságnak a politikai kampányokkal és a párt- és kormányintézkedésekkel szembeni közhangulatának a megismerése céljából.

– Ellenőrzi a Belügyminisztérium által érdekelt személyek levelezését.

Hasonlóképpen a Securitate tartományi igazgatóságainak hatásköri dokumentuma többek között rögzítette, hogy az állambiztonsági feladatok ellátása érdekében a Tartományi Igazgatóság informátori (besúgói) hálózatot hozhat létre minden állami és társadalmi intézményben és vállalatban, a Román Munkáspárt szervei kivételével; informátorként beszervezhet bármely személyt a tömegszervezetekből, a gazdasági és államapparátusból, a Nagy Nemzetgyűlés képviselői, a párt vezetőtöbbségének tagjai és a pártfunkcionáriusok kivételével; titkos módon ellenőrzi a gyanús levelezést, főként az állambiztonsági szervek által gyanúsított személyek levelezését; titkos házkutatást és eltulajdonítást hajt végre az állambiztonsági szervek által gyanúsított személyeknél; ellenőrzi a magánszemélyek nemzetközi telefonbeszélgetéseit, valamint a gyanúsított személyek távolsági és helyi telefonbeszélgetéseit; a gyanúsított személyek lakásán technikai lehallgató-, külső titkos megfigyelőkészülékeket és más technikai-műveleti

eszközöket helyez el, amelyeket az ellenséges tevékenység dokumentálása, kompromittálás stb. érdekében használ stb.¹¹

Következésképpen a fenti tartalommal készült el egy, a lehallgatóberendezés telepítéséről szóló taktikai terv 1962-ben, tükrözve a kor műszaki fejlettségének a szintjét és a hatalomgyakorlás egész társadalmat átható és leigázó, kiszolgáltatottá tevő módszereit.¹²

Irodalomjegyzék

1. Florica DOBRE (szerk.): *Securitatea: structuri, cadre, obiective și metode*, Editura Enciclopedică, București, 2006. Közli a Magyar Kisebbség, 2007/1–2. Fordította Incze Éva.

11 A.M.I. D.M.R.U. fond, leltári sz. 7351, 1/1951. sz. iratcsomó. f. 4–8. 25–30. Átvéve: DOBRE: *i. m.*, 10. dokumentum, 21–28. Közli a Magyar Kisebbség, 2007/1–2, 98–99.

12 A jelen sorozat sok részből fog állni: sajnos bőven áll rendelkezésre dokumentációs anyag és ihletforrás.